

Oddělení Státní bezpečnosti
P a r d u b i c e

Dne 31. října 1968

Čj: SB-00227/01-68

~~Prísne tajné~~

Správa Státní bezpečnosti
vnitřní oddělení

Výtisk čís. 1

H r a d e c K r á l o v é

Státobezpečnostní situace v okrese - zpráva
Počet listů:

Státobezpečnostní situace se v okrese v průběhu měsíce října vyvíjela takto:

K bodu 1:

- a) Vytěžením Víta ČÍŽKA, nar. 21. 10. 1934 v Hradci Králové, svobodného, autoelektrikáře, bytem Pardubice, 7. listopadu 254, dne 15. 10. 1968 bylo zjištěno, že o něj projevila zájem francouzská policie.

Jmenovaný vycestoval začátkem srpna 1968 na 30 denní návštěvu přítelkyně Oddetty HELEUX, nar. 1942, svobodné, sekretářky Vysoké zemědělské školy v Rennes, bytem 11 Rue St. Malo - 35 Rennes, se kterou ztrávil 3 týdny v přímořských oblastech Francie. Poté odjel do Belgie ke známému René SIMONET, bytem 72 Rue de Chaimat Meux, majiteli Garage ŠKODA, u kterého pracoval jako automechanik do 13. 10. 1968. Během pobytu v Belgii měl i nadále styk s Oddettou HELEUX, která mu řekla, že po jeho odchodu z Francie přišli do bytu její matky dva starší silnější páni a dotazovali se na 3 Čechoslováky, se kterými se má Oddetta stýkat. Ukazovali matce fotografie dotyčných čs. občanů, ta však nemohla identifikovat ani ČÍŽKA, neboť jej viděla jen krátce. Oddetta týž den po návratu ze zaměstnání volala na policii, tam však jí bylo řečeno, že jim není o věci nic známo. Dále Oddetta vypravovala ČÍŽKOVĚ, že

v jejich bytě byla provedena tajná prohlídka, anebo u nich byli zloději, avšak nic se jim neztratilo.

- b) Konkrétní zájmy rozvědek o vnitřní politickou, ekonomickou, vojenskou situaci a o vzájemné vztahy socialistických států zjištěny nebyly.
- c) Zásadní poznatky nemáme.
- d) K formám spojení rozvědek konkrétní poznatky nejsou.

K bodu 2:

- a) V průběhu října 1968 byl 5x zaznamenán pohyb diplomatů KS kolem vojenských objektů v okrese, konkrétní činnost jako fotografování apod. zjištěna nebyla. Celkem se jedná o 1 průjezd vozidla BVV, 1x Kanady, 1x Japonska, 1x USA a jedno vozidlo mělo SPZ z rezervy. V případě AVV šlo o vojenského atašé, který byl dne 19. 10. 1968 od ranních hodin do 14.00 hod. přítomen v Kulturním domě ROH na Dukle v Pardubicích, kde probíhalo promítání mezinárodních technických filmů. Sledování prováděl 4. odbor S-Stb. Poznatky nejsou dosud vyhodnoceny. Dále bylo zaznamenáno celkem 38 průjezdů vozidel VC z KS. V žádném případě konkrétní poznatky získány nebyly. Dne 21. 10. 1968 prováděl 4. odbor sledování VC HAMPLA z NSR, který je na CENTRU HS-Stb veden pro podezření ze špionáže. V nádražní restauraci uskutečnil schůzku se ženou z Moravy. Provedenými opatřeními u vojenských objektů v okrese se nepotvrdila jeho přítomnost u nich. Výsledky sledování se dosud nacházejí na 4. odboru S-Stb. Dne 26. 10. 1968 v 17. 30 hodin se dostavila na OO-VB v Pardubicích Jarmila NOVÁKOVÁ, nar. 28. 3. 1915 Hlinsko v Č., překladatelka turecké ambasády v Praze, bytem Praha II, Salmovská 11, která žádala od DÚ VB adresu ředitele MAGNETU, Bohuslava FRKALA, nar. 30. 9. 1912, bytem Pardubice, Ke hřbitovům 2027. Uvedla, že s ním hovořila telefonicky, že se jí představil jako ředitel MAGNETU a více že o něm neví. Bude upozorněn 1. odb. 2. SHS-Stb.

TS MAIER č. sv. 7637 před odjezdem do Rakouska, začátkem října t. r., navštívil svou býv. družku Janu LUKÁŠOVOU, zaměstnanou na Čs. cukrovarnickém trastu v Praze, o níž ví, že udržuje styky s brazilským velvyslancem Ivanem DELLOSO da SILVERA BOTOLKA. Požádal ji o obstarání 50 dolarů, což LUKÁŠOVÁ přes uvedeného velvyslance zařídila. V této souvislosti TS sdělila, že s ním chce mluvit další zaměstnanec brazilského velvyslanectví, jistý RUJ. Ze sousední kanceláře na pracovišti volala na tel. číslo 253206, představila se jako WERNEROVÁ a žádala k telefonu RUJE. Ten však v kanceláři nebyl. Proto znovu vytočila toto číslo a žádala k telefonu jistého HILLA, který také nebyl přítomen. TS žádnou z těchto osob nezná a dosud se žádnou z nich styk neuskutečnil. Podle sdělení TS emigrovala LUKÁŠOVÁ v Rakousku.

Opatření provedeme po dohodě s 1. oddělením S-Stb.

- b) K osobě Aurelie KOUTOVÉ, rou. Šilhanové, nar. 8. 2. 1914 Pulje - Jugoslávie, čs. st. příslušnice, vdaná, kuchařka RaJ Pardubice, bytem Pardubice, Hronovická 633, k níž -jsme v poslední měsíční informaci uváděli poznatky o příjezdu jejího manžela, býv. poslance nár. soc. a člena protistátní organizace "J. KUZMA", Jana KOUTA, nar. 1907, do Pardubic, t. č. bytem v USA New York, kde má i nyní aktivně pracovat ve vedení čs. emigrace, byly cestou TS MARTY získány další následující poznatky:

Dne 22. 10. 1968 byla KOUTOVÁ navštívena neznámým, asi 70ti letým mužem, který měl být spolujednatel farmy s jejím manželem v USA a asi před půl rokem se měl vrátit do ČSSR a má bydlet u provdané dcery v Brně. Má se jednat o člověka, který z ČSSR odešel ilegálně, na Západě prošel různými státy, cizineskou legií v Alžíru, také se zdržoval v Austrálii, pracoval na zámořských lodích a nakonec se usadil v USA. Povoláním má být řezník a pracoval v různých hotelích v New Yorku. V rozhovoru s KOUTOVOU o politických událostech v ČSSR se měl vyjádřit, že v ČSSR šel vývoj tak, jak si to v USA představovali. Vše bylo dobře promyšleno a připraváno, avšak všechno pokazili

1a

předčasnou revolučností čs. literáti, kteří tak předčasně zabránili, aby se v ČSSR uchopily vlády pravicové síly. Původně u nás měl vývoj v tomto směru probíhat cestou evoluční. On sám prý byl tímto vývojem zklamán. T. č. na - rychlo odjíždí z ČSSR proto, že se zde situace vyvinula jinak než v USA předpokládali. Má v ČSSR dobrou známu, která by byla ochotna se za něho provdat a odjet s ním do USA, ale podle nynější situace prý na to už není čas. Dotyčný se u KOUTOVÉ zdržel celé dopoledne a od ní odjížděl do Chrudimi, kde si měl zařizovat nějaké osobní věci. Provádíme opatření k identifikaci dotyčného a po zjištění jeho totožnosti bude provedena lustrace v příslušných evidencích.

Dne 14. 10. 1968 podal TS WALDA zprávu k obchodnímu zástupci rakouské firmy SABO-PARAGON (výroba vzduchotechnických a klimatizačních zařízení) v Praze, ZEILLEROVI, se kterým se sešel na posledním MBV v Brně. ZEILLER před TS prohlásil, že jejich firma má eminentní zájem o prohloubení obchodních styků s ČSSR i SSSR. Dále TS řekl, že hlavní konstruktér Krajského projekčního ústavu v Praze-Letné, LETŇANSKÝ, byl podplacen konkurenční americkou firmou CLIMACO za realizaci prodeje jejího vzduchotechnického zařízení v ČSSR, podstatně nižší technické úrovně než výrobky firmy SABO-PARAGON. LETŇANSKÝ za tento obchod obdržel osobní auto, o kterém se vyjádřil, že je darem od příbuzné z Rakouska. ZEILLER však tvrdí, že příbuzná LETŇANSKÉHO ve Vídni je téměř slepá a pobírá jen nepatrný důchod. Zpráva byla postoupena HS-Stb Praha.

K bodu 3:

- a) Vlivem srpnových událostí v ČSSR emigrovalo ku dni 30. 10. 1968 ze zdejšího okresu celkem 68 občanů. Jde o následující sociální kategorie:

Dělníci 23
vědeckotechnická inteligence 8 (z toho 3 nositelé st. taj. inž. HOŠEK Tesla, DAŠKOVÁ Tesla B-4130, inž. CHARVÁT OŘPCH, SUCHÝ civilní zaměst. voj. objektu Hůrka).

technici	8	
úředníci	5	(z toho 1 nositel hosp. tajemství ŠTĚTKA Plynostav)
studenti	3	
ženy v domácnosti ...	2	
učni	1	
služby	1	
děti	17	

Návrhy na zahájení vyšetřování byly podány celkem v 21 případech, ostatní případy emigrací jsou ve stadiu prověrky a dokumentace.

Kromě uvedených případů emigrací je zjištěn 1 případ ilegálních odchodu za hranice. Jedná se o

PEKHARDA Josefa, nar. 21. 8. 1943, posledně bytem Pardubice, S^mťtínská 252.

V minulosti vykonával vojenskou službu u voj. útvaru ZD Čáslav. Jeho manželka pracuje jako obč. zam. na letišti v Pardubicích na úseku MOB věcí.

Dne 13. 10. 1968 byl zadržen na pohraničním přechodu ve Folmavě S-Stb Plzeň, kde tamní odbor vyšetřování proti němu zahájil tr. stíhání.

Případ operativně zpracovává ref. VKR při voj. letišti Pardubice.

- a) Z vytěžení výjezdářů, D i TS do KS lze konstatovat, že v Rakousku a NSR se mezi obyvatelstvem projevovaly hluboké sympatie k obrodnému prosceu v ČSSR. V průběhu srpnových událostí poskytovaly oba státy čs. občanům značnou materiální podporu. Mnichovská televize ve svých výzvách k čs. občanům uváděla tel. číslo, na které se mají hlásit o ubytování a materiální podporu. V Mnichově se také konaly demonstrace na podporu ČSSR. Jak v NSR, tak i v Rakousku se mezi obyvatelstvem projevovaly obavy z obsazení jejich zemí jednotkami sovětské armády. Zejména v NSR panovala značná skleslost. Vyskytovaly se názory, že NSR není dostatečně vyzbrojena, že nebyla vůbec schopna postavit se SSSR na odpor, že USA by vstupu sovětských vojsk do NSR nečelily, neboť mají zájem udržet si s SSSR spojenecký vztah. Vyskytovaly se zde v této souvislosti názory, že největším nepřítelem současné doby je Čína, proti které USA potřebují spojení s SSSR. Vlivem psychózy o obsa-

zení NSR sovětskými vojsky se mezi tamním obyvatelstvem projevovaly takové názory, že vláda NSR by měla okamžitě tvrdě zakročit proti NPD a zdržovat se jakýchkoliv akcí, které by si sovětská strana mohla vzít za záminku k obsazení jejich země.

Čs. občané, kteří se v těchto zemích nacházeli v srpnových událostech, byli navštěvováni agenty různých společností a získáváni za velmi dobrých platových podmínek pro práci v NSR, Kanadě a Austrálii. V NSR byl zájem hlavně o stavební dělníky a techniky. Podmínkou pro jejich přijetí však byla alespoň částečná znalost německého jazyka. V této profesi byl nabízen měsíční plat v přepočtu na 18 tisíc Kčs měsíčně.

Z vytěžování výjezdářů je dále zřejmé, že naše zastupitelské úřady v Rakousku, Itálii, Jugoslávii a dalších zemích neprováděly dostatečnou vysvětlovací kampaň, v důsledku čehož většina našich lidí v zahraničí byla dezorientována a bezradná, odkázána na neseriózní informace buržoasního tisku a našich emigrantů, kteří z ČSSR utíkali z nenávisti proti zřízení a sovětské armádě.

Čs. emigranti ve Vídni žijí v současné době dosti špatně, často bez finančních prostředků. Australské a kanadské ZÚ v souvislosti s přijímáním emigrantů pro jejich země, mají především zájem o celé rodiny s dětmi, nemají valný zájem o mladé, svobodné lidi.

K bodu 4: (Nezákonná činnost členů nepovolených organizací a skupin)

- a) K členům bývalého K-231 nebyly získány nové poznatky.
- b) Nezávisle na sobě byly získány od 2 spolehlivých D další poznatky k osobám ve VÚOS Rybitví, které se aktivně angažovaly v KAN. Jde o následující osoby:

Inž. SLAVÍČEK Jaroslav, nar. 17. 3. 1943 v Praze, chemik, bytem Pardubice, Nerudova 779.
Jmenovaný byl vedoucím KAN v ústavě a všeobecně se soudí, že byl ve vedení KAN v okresním měřítku.

- Inž. KOLIBA Lubomír, nar. 10. 7. 1937 Přerov, technik, bytem Pardubice, Studánecká 763.
Měl výhrady k LM, článek v tomto směru mu byl otištěn v Literárních listech. Jde o horlivého propagátora KAN a nejbližšího spolupracovníka inž. SLANIČKY.
- Inž. KUDLÁČEK Vladimír, nar. 5. 7. 1923 Borohrádek, chemik, bytem Pardubice, Sezemická 1361.
V dřívější době údajně pro výhrady k soc. zřízení musel odejít z VŠCHT Pardubice. Spolupřítel a propagátor KAN v Rybitví.
- Inž. SELFERT Jan, nar. 4. 12. 1926 Košice, chemik, bytem Pardubice, Cihelna 5.
Jmenovaný je hodnocen jako rozumný a solidní člověk.
- Inž. TITZ Miloš, nar. 1. 6. 1939 Frýdek, výzkumný pracovník, bytem Pardubice, Prodloužená 264.
- Inž. MATOUŠEK Pavel, nar. 7. 12. 1938 Pardubice, zaměstnan jako výzkumný pracovník, bytem Pardubice, Polabiny II č. 239.
- Inž. BRUNCLÍKOVÁ Zdeňka, nar. 16. 7. 1944 Golněk - Jugoslávie, pracovnice patentového oddělení, trvale bytem Šumperk, Šumavská 2, přechodně Pardubice, Pionýrů 185.
- DOUŠKOVÁ Květuška, nar. 24. 7. 1942 Jarošov, pracovnice patentového oddělení, bytem Hradec Králové III, Severní 753.
- Inž. CHRÁSTKA Jiří, nar. 16. 4. 1935 Hradec Králové, chemik, bytem Pardubice - Polabiny, Družstevní 112.
Jmenovaný se domníval, že přišla doba účtování s komunisty.

Údajně byly konány 2 schůze, organizoval je inž. SLANIČKA, který si v té době vysloužil přezdívku "president". Pro činnost KAN měl neustále mnoho argumentů, vycházel hlavně z Literárních listů a dokazoval "co se všechno dělo v republice za vlády komunistů". Lidi na svou stranu přitahoval i tím, že ve mzdové komisi ROH prosazoval vyšší platy.

Inž. SLANIČKA a inž. KOLIBA prováděli v ústavě propagaci KAN, zhotovovali plakáty a různé vývěsky. KAN měl v ústavě heslo "Všichni dohromady". Všichni, kdo byli anebo sympatizovali s KAN četli jen Svobodné slovo a

Literární listy. V současné době, dle sdělení D, se stáhli, zanechali veřejných debat a projevů, čtou veřejně Rudé právo. Ovšem inž CHRÁSTKA měl prohlásit, že K-231 naopak jede naplno v ilegalitě.

Zpráva navazuje na naši informaci ze dne 10. 10. 1968. Cestou stávající D sítě bude prováděna kontrola, zda účastníci KAN se neaktivizují.

c) TS MICHAL byl dne 29. 10. 1968 navštíven Miloslavou MAREŠOVOU, nar. 1. 2. 1947, studující medicíny na KU v Praze, bytem Pardubice, Ve stezkách 308, přechodně Praha 6, Na Větrníku, severní kolej. Vypravovala TS, že na fakultě při přednáškách politických nauk jim jejich docent rozebíral současnou politickou situaci a zmínil se, že jedním z problémů je otázka soc. demokratů. Že se svých nároků na rehabilitaci strany nevzdali a že s nimi vystoupí opět na veřejnost. Nyní nechtějí komplikovat situaci. V čele hnutí má stát nynější předseda NF Evžen Erban a nejvíce nitek, že se táhne do Plynostavu v Pardubicích. Do tohoto podniku mělo být po roce 1950 "nasazeno" nejvíce vyakčněných funkcionářů, kteří se nyní reaktivizují.

S ohledem na serióznost TS lze zprávu považovat za hodnověrnou. Protože TS má k MAREŠOVÉ jen okrajové možnosti, bude ji příležitostně vytěžovat s cílem získání dalších poznatků. Pokud jde o n. p. Plynostav Pardubice, bude otázka prověrky zprávy konzultována se s. Stehnem z S-Stb, který zde má TS.

Dne 30. 10. 1968 podal TS DIVIŠ (býv. funkcionář soc. dem.) zprávu, že ještě před srpnovými událostmi přišel za ním Alois KULICH ze strojních dílen VCHZ Semtín, taktéž bývalý funkcionář soc. dem. strany a vyptával se jej na názor ohledně obnovení soc. dem. u nás. TS se vyjádřil, že v obnovení soc. demokracie nevidí nic dobrého. TS je toho názoru, že ve VCHZ prováděli někteří zaměstnanci sondáž k názorům na obnovení soc. demokracie.

Za účelem ověření, zda se ve VCHZ aktivizuje činnost býv. členů a funkcionářů soc. dem. strany TS navštíví bývalého funkcionáře soc. dem., HAVRÁNKA.

- d) Dne 10. 10. 1968 předal TS MAIER protistátní leták hanobící SSSR s názvem: K. H. Borovský - československé elegie. Jeho obsah je psán formou básně přes kopírovací papír na dvou listech formátu A/4. Opsala a rozmnožila jej zaměstnankyně n. p. Průmstav Pardubice, Věra MARAGNO, nar. 25. 1. 1923 St. Ždánice, okr. Pardubice, italská st. příslušnice, bytem Pardubice, Bacháčkova 1907. O letáku ví několik zaměstnanců STAS 7, mezi nimi i sekretářka ředitele, Lída JELÍNKOVÁ a další administrativní pracovnice. Po konzultaci případu s náč. vyš. odboru S-Stb, bude proti MARAGNO zahájeno vyšetřování podle § 104 tr. zákona.

K bodu 5: (intenzita činnosti vnitřního nepřítele)

- a) Shromažďování zbraní a příprava na ozbrojené akce zjištěna nebyla.
- b) Dne 15. 10. 1968 kolem 23.30 hod. došlo k provokaci proti sov. jednotce v kasárnách v Bohdanči. Neznámý pachatel zde z křoví házel přes zeď kusy cihel po strážném sovětské jednotky. Ten pro výstrahu vystřelil několik dávek ze samopalu do vzduchu. Pátrání po pachateli provádí OO-VB Bohdaneč, zatím bez pozitivního výsledku.

V Bohdanči se projevují silné protisovětské nálady, které zesílily po příchodu sovětských vojsk. Byly svolány 2x veřejné schůze MNV s cílem vysvětlit občanům situaci, ke zlepšení v-šak nedošlo.

Po 21. 8. 1968 obdrželi zde 4 občané dopisy (anonymní) v nichž jsou varováni před "kolaborací" s vojsky Varšavské smlouvy a vyhrožováno jim likvidací. Jsou podepsány "Skupinou pro likvidaci místních kolaborantů". Obavy před označením "kolaborant" se v městě projevují nyní i mezi stranickými funkcionáři. Situaci zde dosud negativně ovlivňoval i tajemník MNV, který při jednáních se sovětskými veliteli uplatňoval nesplnitelné požadavky v souvislosti s jejich umístěním v bohdanečských kasárnách. Rovněž bývalý velitel útvaru ČSLA, pplk. VÁLEK, měl prohlásit, že se lidé nemusejí bát ani tak sovětských vojáků jako našich kolaborantů, kteří budou udávat.

V Bohdanči je všeobecně známo, že zde měl být původně umístěn tankový útvar sovětské armády, ale nyní se zde umísťuje raketový útvar s raketami "země - vzduch", s počtem 600 mužů. Je podezření, že tuto zprávu rozšířil sám pplk. VÁLEK, který se zástupci sov. jednotek jednal. (Poznatek byl předán k dalšímu opatření orgánům VKR).

Vyhledávání pachatelů výhrůžných dopisů provádí OO-VB.

K bodu 6: (Výslednost agenturně operativní práce)

- a) V současné době se 4 TS nacházejí v KS. Po návratu bude provedeno jejich vytěžení.
Většina TS, kteří jsou v síti O-Stb má i nadále kladný postoj ke spolupráci i když se u některých vyskytují výhrady k pobytu vojsk na našem území. Obavy z vyzrazení má TS ANTOŠ, spolupráci se vyhýbá TS STANDA a IVO.
Řízení stávajících TS je prováděno v souladu se zaměřením práce daným vedením MV a S-Stb.
- b) Zdejší O-Stb podalo po 21. 8. 1968 celkem 21 návrhů na zahájení vyšetřování pro tr. čin podle § 109 a jeden návrh pro tr. čin podle § 104 tr. zákona.
- c) Při poslechu radia dne 10. 10. 1968 v 17. 35 hodin na středních vlnách v rozsahu 665 Khz a dlouhých vlnách 270 Khz zachytili příslušníci voj. útvaru Opatovice vysílání neznámé radiostanice s následujícím textem:
- konkrétního zatím nic, ale jak říká velitel, je to špatné;
 - zatím nic, je tam Marie a PETRÁNEK. Chystá se Karel a druhý Karel na odchod.
- S mjr. Pitařem, org. VKR při VÚ Opatovice bylo dohodnuto sledování dalších relací této neznámé radiostanice.

K bodu 7: (morálně politický stav na O-Stb)

- a) Morálně politický stav příslušníku O-Stb je velmi dobrý, panuje mezi nimi naprostá názorová jednota k situaci, i v práci, při plnění vládní linie.

- b) Extrémní nálady se v kolektivu O-Stb nevyskytly, stejně tak tendence k návratu do předlednového období.
- c) Bylo realizováno udělení peněžité odměny pprap. Zavřelovi ve výši 500 Kčs, dosud není vyřešen návrh peněžité odměny pro další 3 soudruhy.

Náčelník O-Stb Pardubice:
Kabláč
(mjr. K a b e l á č Fr.)

archiv bezpečnostních složek